

МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ
Навчально-науковий інститут менеджменту, економіки та фінансів

Кафедра фінансів, банківської та страхової справи

Затверджую:
Директор ІННУЕБ
Г. А. Семенець-Орлова
«03» вересня 2024 р.

Схвалено на засіданні кафедри
Фінансів, банківської та страхової
справи
Протокол № 1 від «30» серпня 2024 р.
Завідувач кафедри *Г. О. Кришталь*

СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ САНАЦІЄЮ ПІДПРИЄМСТВА

із загальноакадемічного каталогу вибіркових дисциплін
(перший, другий, третій рівні вищої освіти)

Київ МАУП 2024

Розробник силябусу навчальної дисципліни:

Кришталь Галина Олександрівна, доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри фінансів, банківської та страхової справи

Викладач:

Кришталь Галина Олександрівна, доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри фінансів, банківської та страхової справи

Силябус розглянуто і затверджено на засіданні кафедри фінансів,
банківської та страхової справи.

Протокол від 30 серпня 2024 р. №1

Завідувач кафедри _____ Г.О.Кришталь

(підпис)

Силябус перевірило

28.08.2024 р.

Заступник директора _____ І.І. Каліна

(підпис)

**ПрАТ «ВНЗ «Міжрегіональна Академія управління персоналом»
ННІУЕБ**

Кафедра фінансів, банківської та страхової справи

Назва дисципліни	Управління фінансовою санацією підприємства
Викладач	Кришталь Галина Олександрівна
Портфоліо викладача	https://maup.com.ua/ua/pro-akademiyu/instituti/institut-ekonomiki/kafedra-bank-strahovoi-spravi.html
Контактний тел.	+38-(097)-87-93-904
E-mail:	gkryshstal@ukr.net
Сторінка дисципліни на сайті	
Консультації	Очні консультації: згідно розкладу

1. Коротка анотація до дисципліни.

Управління фінансовою санацією підприємства є необхідною та важливою дисципліною, яка входить до обов'язкового складу навчального плану в циклі професійної підготовки з фінансів. Ця дисципліна спрямована на формування фахівців з високим рівнем компетенцій у сфері фінансів, які зможуть успішно впроваджувати систему фінансової санації для підприємств.

Здобувачі, які вивчають управління фінансовою санацією, отримують комплексне розуміння теоретичних аспектів організації фінансових відносин на підприємствах. Основна мета дисципліни - це забезпечення здобувачів системою фундаментальних знань та практичних навичок, необхідних для успішного управління фінансовою санацією підприємства.

Одним із ключових аспектів навчання є вивчення методів управління фінансовою санацією, що дозволяє здобувачам розробляти та впроваджувати ефективні стратегії в умовах фінансових труднощів. Засвоєння цих знань дозволяє в майбутньому випускникам впевнено керувати процесами фінансової відновлення підприємств та приймати обґрунтовані управлінські рішення.

2. Мета надати здобувачам базові знання з управління процесами підготовки та здійснення фінансового оздоровлення неплатоспроможних підприємств.

Завдання дисципліни «Управління фінансовою санацією підприємства» полягає у: з'ясування сутності фінансової санації, її економічного змісту та порядку проведення; оволодіння методами аналітичного забезпечення проведення фінансової санації; набуття навичок планування фінансової санації; засвоєння процедур проведення санаційного аудиту; визначення джерел фінансування санаційних заходів; засвоєння методів проведення реструктуризації та реорганізації підприємств в процесі санації; оволодіння методологічними підходами та методами оцінки вартості майна підприємства;

з'ясування економіко-правових аспектів санації, банкрутства та ліквідації підприємств.

3. Формат курсу: очний (offline).

4. Програмні результати навчання (інтегральні, фахові компетентності):

<i>Компетентність</i>	<i>Ступінь сформованості компетентності</i>	<i>Оцінювання</i>
Здатність презентувати результати досліджень на всіх рівнях українською та однією з іноземних мов європейського простору, аргументувати та обґрунтовано відстоювати власну наукову позицію.	Повністю. Співвідноситься з метою курсу	Поточне, рубіжне (модульний контроль), підсумкове (залік)
Здатність налагоджувати наукову взаємодію та міжнародне науковотехнічне, освітнє та культурне співробітництво.	Частково. Разом з іншими освітніми компонентами освітньої програми	Поточне, рубіжне (модульний контроль), підсумкове (залік)
Здатність до самовдосконалення та досягнення найвищої професійної майстерності.	Частково. Разом з іншими освітніми компонентами освітньої програми	Поточне, рубіжне (модульний контроль), підсумкове (залік)
Здатність планувати й організувати роботу проектних груп з вирішення наукових, науково-освітніх завдань тощо.	Частково. Разом з іншими освітніми компонентами освітньої програми	Поточне, рубіжне (модульний контроль), підсумкове (залік)
Здатність організувати та підтримувати публічний дискурс у процесі розробки політики в різних галузях, використовувати комунікативні та evidencebased інструменти для прийняття управлінських рішень на всіх рівнях управління та адміністрування.	Повністю. Співвідноситься з метою курсу	Поточне, рубіжне (модульний контроль), підсумкове (залік)
Здатність приймати обґрунтовані управлінські рішення, в тому числі в конфліктних ситуаціях, а також з метою їх запобігання.	Частково. Разом з іншими освітніми компонентами освітньої програми	Поточне, рубіжне (модульний контроль), підсумкове (залік)

5. Тривалість курсу. 90 годин, з них: 34 годин аудиторної роботи; 56 годин – самостійної роботи, залік.

6. Статус дисципліни: вибіркова.

7. Переквізити – базові знання з курсів: економічна теорія, макроекономіка, мікроекономіка, ціни і ціноутворення, фінанси, економіка підприємства, податкова система, фінансовий облік, менеджмент.

8. Технічне й програмне забезпечення /обладнання – програми та сервіси для перевірки оригінальності текстів (Plagiatius, Antiplagiat, Unicheck).

Ознайомитися із наявними в Академії програмами і сервісами можна: корп. №24.

9. Політика курсу:

Викладачі та всі здобувачі освіти, що вивчають цей курс, зобов'язуються дотримуватись положень Академії та розуміють, що за їх порушення несуть особисту відповідальність.

Навчальний курс враховує лекції, практичні заняття, самостійну й індивідуальну роботу. Відвідування занять з курсу є особистим вибором здобувача освіти. Здобувачі освіти повинні виконати усі завдання, що передбачені програмою курсу, у встановлений термін. У разі відсутності здобувача освіти з поважної причини (наприклад, лікарняний), презентація виконаних завдань може здійснюватися під час самостійної підготовки та консультацій викладача, а також здобувач має право на перескладання поточних оцінок.

Перескладання відбувається у формі усної співбесіди. Підсумковий контроль у формі екзамену складається з розв'язання тестових завдань. При отриманні здобувачем освіти незадовільної підсумкової оцінки, він має право на перескладання у встановлені терміни.

Під час роботи над завданнями курсу не припустимо порушення академічної доброчесності. Відповідно до положень академічної доброчесності Академії за її порушення здобувач освіти може бути притягнутий до такої академічної відповідальності: повторне проходження оцінювання (контрольна робота, екзамен та ін.); повторне вивчення курсу (проходження компонента ОПП); відрахування з Академії; позбавлення пільг з оплати навчання, наданих Академією.

10. Зміст дисципліни:

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин			
		Усього годин / кредитів	Лекції	Практичні	Самостійна робота
<i>Змістовий модуль 1: Суть, передумови та підготовка до проведення фінансової санації підприємства</i>					
1	Санація підприємства, її економічний зміст та порядок проведення	8	2	2	4
2	Аналітичне забезпечення проведення санації	12	2	2	8
3	Планування фінансової санації	10	2	2	6
4	Санаційний аудит	8	2	-	4
<i>Змістовий модуль 2. Джерела фінансових ресурсів і основні інструменти санації підприємства</i>					

5	Внутрішні джерела фінансової санації підприємства та механізм їх залучення	10	2	2	6
6	Зовнішні джерела фінансової санації підприємства. та державна санаційна підтримка підприємства	9	2	2	5
7	Реструктуризація як основний інструмент санації	9	2	2	5
8	Порядок і фінансові наслідки реорганізації підприємств шляхом злиття, приєднання та поглинання, поділу, відокремлення та перетворення	10	2	2	6
9	Оцінка вартості майна підприємства	8	2		6
10	Економіко-правові аспекти санації, банкрутства та ліквідації підприємств	8	2		6
	Разом	90	20	14	56

11. Форми і методи навчання. Основними видами навчальних аудиторних занять є лекції, семінарські заняття, консультації.

При викладанні *лекційного матеріалу* передбачено поєднання таких форм і методів навчання, як лекції-бесіди, лекції-візуалізації.

Лекція-бесіда забезпечує безпосередній контакт викладача з аудиторією і дозволяє привернути Вашу увагу до найбільш важливих питань теми лекції, визначити у процесі діалогу особливості сприйняття навчального матеріалу.

Лекція-візуалізація включає візуальну форму подачі лекційного матеріалу технічними засобами навчання. Читання такої лекції зводиться до розгорнутого або короткого коментування викладачем візуальних матеріалів, що переглядаються.

При проведенні *семінарських занять* передбачено поєднання таких форм і методів навчання як робота у малих групах, дискусія, публічний виступ, групові проекти та кейс-завдання.

Ви працюєте з інформацією вдома, зокрема з використанням мережі Інтернет (*див. рекомендовану літературу*), під час занять виконуєте усні та письмові завдання. Програмою курсу передбачено посилену практичну підготовку (*зміст і критерії оцінювання див.: Робоча навчальна програма дисципліни*).

12. Оцінювання знань здійснюється відповідно до «Положення про оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у ПрАТ «ВНЗ «МАУП» (https://drive.google.com/file/d/1ENRncPY-dU2qLke7aw_VKn1OdfG8

[8Hg8D/view](#)).

Система оцінювання навчальних досягнень

Вид діяльності здобувача	Максим. к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	4	4	6	6
Відвідування семінарських занять	1	3	3	4	4
Робота на семінарському занятті	5	3	15	4	20
Виконання завдань для самостійної роботи	5	4	20	6	30
Виконання модульної роботи	20	1	20	1	20
Разом			82		80
Максимальна кількість балів:					162
162:100=1,62 Здобувач набрав X балів; Розрахунок: X:1,62 = загальна кількість балів.					

13. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.

Під час вивчення курсу виконуються 10 самостійних робіт (завдання до самостійної роботи див.: Робоча навчальна програма дисципліни).

Критерії оцінювання:

змістовність – 3 бали

відповідність темі та вимогам оформлення – 2 бали.

Максимальна кількість балів за самостійну роботу – **5 балів**.

14. Форми проведення підсумкового контролю та критерії оцінювання.

Підсумковий контроль відбувається в кінці вивчення тем курсу, здійснюється у вигляді виконання тестового завдання відповідного кожної теми курсу.

Максимальна кількість балів - 20 балів.

15. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання:

Залік. Відбувається за підсумками бальної оцінки виконання всіх видів робіт, передбачуваних робочою програмою вивчення дисципліни (*Робоча навчальна програма дисципліни*).

16. Орієнтовний перелік питань для семестрового комплексного контролю:

1. Поняття та економічна сутність санації підприємства.
2. Цілі та завдання фінансової санації.
3. Досудова санація, її мета, ініціатори проведення.
4. Санація підприємства-боржника за ухвалою господарського суду, її цілі, ініціатори проведення.
5. Організація управління фінансовою санацією підприємства
6. Основні етапи проведення санації підприємства
7. Класична модель фінансової санації.
8. Передумови прийняття рішення про проведення фінансової санації..
9. Симптоми фінансової кризи на підприємстві
10. Основні внутрішні і зовнішні причини кризи

11. Система показників-індикаторів фінансової кризи
12. Використання балансових (агрегатних) моделей для оцінки кризового стану.
13. Статистичні моделі прогнозування банкрутства
14. Експертні методи оцінки кризового стану та загрози банкрутства підприємства
15. Рейтингові системи оцінки фінансового стану та загрози банкрутства
16. Діагностика фінансового стану та загрози банкрутства на базі аналізу грошового обороту підприємства
17. Оцінка потенціалу відновлення платоспроможності (санаційної спроможності) підприємства
18. Застосування СВІТ (SWOT) аналізу для розробки стратегії санації підприємства
19. Стратегія санації, її зміст, мета, розробка
20. Розробка програми санації
21. Структура і зміст плану фінансової санації:
22. Основні критерії оцінювання ефективності санації та розрахунок ефективності санації
23. Фінансові показники, які треба наводити у плані санації
24. Застосування принципів і методів бізнес-планування при складанні плану санації
25. Особливості плану санації, яка проводиться за ухвалою господарського суду.
26. Контроль за виконанням плану санації
27. Основні завдання санаційного аудиту
28. Проведення аудиту для визначення доцільності санації або ліквідації підприємства.
29. Встановлення санаційної спроможності підприємства
30. Програма аудиторської перевірки плану санації
31. Експертиза запланованих санаційних заходів щодо реальності їх здійснення
32. Аудит фінансової звітності в процесі оцінки вартості підприємства в цілому та окремих видів активів
33. Аудит фінансово-господарської діяльності під час реорганізації підприємств
34. Основні внутрішні джерела відновлення платоспроможності підприємства.
35. Санаційні заходи, спрямовані на збільшення виручки від реалізації
36. Основні заходи з реструктуризації активів
37. Санаційні заходи, спрямовані на зменшення вихідних грошових потоків
38. Впровадження сучасних методів і технологій управління для мобілізації внутрішніх джерел фінансової санації
39. Контролінг та його роль у виході підприємства з фінансової кризи
40. Методи контролінгу

41. Бюджетування як інструмент оперативного контролінгу
42. Реінжиніринг і його роль у фінансовому оздоровленні підприємства
43. Зовнішні фінансові джерела санації
44. Форми залучення коштів власників
45. Двоступінчата санація
46. Санація балансу, її зміст і мета
47. Санаційний прибуток, його виникнення та призначення
48. Методи зменшення статутного капіталу акціонерного товариства
49. Методи та джерела збільшення статутного капіталу.
50. Альтернативна санація
51. Форми участі кредиторів у фінансовому оздоровленні підприємства
52. Способи реструктуризації заборгованості
53. Форми участі персоналу у фінансуванні санації
54. Форми та методи державної підтримки санації
55. Пряме державне фінансування санації
56. Непрямі форми державної підтримки санації
57. Види реструктуризації, їх характеристика
58. Операційна реструктуризація, порядок її проведення
59. Фінансова реструктуризації, її основні заходи
60. Реструктуризація підприємства, її зміст
61. Реорганізація як засобів реструктуризації підприємства
62. Види реорганізації
63. Законодавчі вимоги до здійснення реорганізації
64. Реорганізація, спрямована на укрупнення підприємств, її ефект
65. Порядок злиття та приєднання підприємств
66. Реорганізація, спрямована на розукрупнення підприємств, її роль у фінансовому оздоровленні
67. Порядок поділу та відокремлення підприємств
68. Порядок реорганізації підприємств перетворенням
69. Передавальний та розподільчий баланси, особливості їх складання
70. Завдання експертного оцінювання вартості підприємства
71. Принципи оцінювання вартості майна
72. Інвентаризація майна як складова процесу, порядок її проведення
73. Сутність основних методів оцінки - дохідності, ринкового (метод аналогів) та майнового
74. Методологія дохідного підходу до оцінки цілісних майнових комплексів і окремих об'єктів
75. Оцінка діючого підприємства ринковим методом
76. Майновий (метод акумулювання активів) підхід до оцінки підприємства
77. сфера застосування методів дохідності, ринкового та майнового; їх переваги і недоліки
78. Основні типи вартості майна, їх характеристика
79. Оцінювання вартості корпоративних прав
80. Оцінювання об'єктів нерухомості

81. Оцінювання вартості нематеріальних активів
82. Оцінювання вартості рухомого майна
83. Законодавче врегулювання процедур санації, банкрутства та ліквідації підприємств в Україні
84. Професійні учасники процесу санації, банкрутства та ліквідації
85. Арбітражний керуючий, його функції та завдання
86. Професійні вимоги до арбітражного керуючого, оплати його послуг
87. Комітет кредиторів і збори кредиторів
88. Проведення санації підприємства-боржника його керівником
89. Мирова угода та порядок її укладання
90. Види фінансових санацій.

17. Шкала відповідності оцінок

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C	задовільно	
68-74	D		
60-67	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

18. Рекомендовані джерела (література):

Основна (базова):

1. Кодекс України з процедур банкрутства від 18 жовтня 2018 року № 2597-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19>
2. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність : 21 грудня 2017 року № 2258-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19>
3. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 року № 2755-V. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
4. Методичні рекомендації щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства. Затверджені наказом Міністерства економіки України від 19.01.2006 № 14. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0014665-06>
5. Аудит: підручник (в двох частинах) / Брадул О.М. та ін.; за ред. Грушко В.І. Київ : Ліра-К, 2019. 324 с.
6. Базилінська О.Я. Фінансовий аналіз: теорія та практика: навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 328 с.
7. Бондарчук М.К., Алексєєв І.В. Фінансова санація і антикризове

управління підприємством (з перекладом тем англійською мовою): навч. посіб. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2017. 268 с.

Додаткова:

8. Васьківська К.В., Сич О.А., Прокопишак В.Б. Управління фінансовою санацією підприємства: навч. посіб. Львів, 2011. 204 с.

9. Говорушко Т.А., Дем'яненко І.В., Багацька К.В. Управління фінансовою санацією підприємства : підручник. Київ : Центр навчальної літератури, 2013. 400 с.

10. Єлецьких С.Я., Тельнова Г.В. Фінансова санація та банкрутство підприємств : навч. посіб. Київ: Центр навчальної літератури, 2007. 176 с.

11. Зеліско І.М. Управління фінансовою санацією підприємства: навч. посіб. Київ : ЦП «КОМПРИНТ», 2015. 320с.

12. Ковальчук Н.О., Федішин М.П., Жаворонок А.В., Абрамова А.С. Управління фінансовою санацією підприємства: навч. посіб. Чернівці: Чернівецький національний університет ім. Ю. Федьковича. 2019. 231 с.

13. Кондрашихін А.Б., Пепа Т.В., Федорова В.О. Фінансова санація і банкрутство підприємств: навч. посіб. Київ: Центр навчальної літератури, 2007. 208 с.

14. Крутова А.С., Лачкова Л.І., Лачкова В.М. Управління фінансовою санацією підприємства: навч. посібник. Харків : Видавець Іванченко І.С., 2017. 189 с.

15. Лучко М.Р., Жукевич С.М., Фаріон А.І. Фінансовий аналіз: навч. посіб. Тернопіль: ТНЕУ, 2016. 304 с.

16. Островська О.А., Соколова О.Б. Управління фінансовою санацією підприємства. Практикум : навч. посіб. Київ : КНЕУ, 2013. 176 с.

17. Полінкевич О.М. Фінансова санація та банкрутство підприємств : навч. посіб. Київ: Центр навчальної літератури, 2011. 424 с.

18. Терещенко О.О. Управління фінансовою санацією підприємств : підручник. Київ : КНЕУ, 2006. 552 с.

19. Тюріна Н.М., Карвацка Н.С. Управління фінансовою санацією підприємства : підручник. Львів: Новий Світ – 2000, 2008. 396 с.

20. Фінансовий аналіз : навч. посіб. / Школьник І.О. та ін.; за заг. ред. Школьник І. О. Київ : Центр навчальної літератури, 2016. 368 с.

19. Навчально-методична картка дисципліни «Управління фінансовою санацією підприємства»
Разом: 90 годин, з них: 34 годин аудиторної роботи; 56 годин – самостійної роботи.

Кількість балів за семестр	162 балів									
Модулі	Змістовий модуль 1 (82)				Змістовий модуль 2 (80)					
Назва модуля	Суть, передумови та підготовка до проведення фінансової санації підприємства				Джерела фінансових ресурсів і основні інструменти санації підприємства					
Лекції	1 (1 бал)	2 (1 бал)	3 (1 бал)	4 (1 бал)	1 (1 бал)	2 (1 бал)	3 (1 бал)	4 (1 бал)	5 (1 бал)	6 (1 бал)
Теми лекцій	Санація підприємства, її економічний зміст та порядок проведення	Аналітичне забезпечення проведення фінансової санації	Планування фінансової санації	Санаційний аудит	Внутрішні джерела фінансової санації підприємства та механізм їх залучення	Зовнішні джерела фінансової санації підприємства та державна санаційна підтримка підприємства	Реструктуризація як основний інструмент санації	Порядок і фінансові наслідки реорганізації підприємств шляхом злиття, приєднання та поглинання, поділу, відокремлення, поділу, відокремлення та перетворення	Оцінка вартості майна підприємства	Економіко-правові аспекти санації, банкрутства та ліквідації підприємств
Семінарські і практичні заняття	1 (5 балів)	2 (5 балів)	3 (5 балів)	-	4 (5 балів)	5 (5 балів)	6 (5 балів)	7 (5 балів)	-	-
Теми семінарських занять	Санація підприємства, її економічний зміст та порядок проведення	Аналітичне забезпечення проведення фінансової санації	Планування фінансової санації	Санаційний аудит	Внутрішні джерела фінансової санації підприємства та механізм їх залучення	Зовнішні джерела фінансової санації підприємства та державна санаційна підтримка підприємства	Реструктуризація як основний інструмент санації	Порядок і фінансові наслідки реорганізації підприємств шляхом злиття, приєднання та поглинання, поділу, відокремлення та перетворення	Оцінка вартості майна підприємства	Економіко-правові аспекти санації, банкрутства та ліквідації підприємств
Самостійна робота	1 (5 балів)	2 (5 балів)	3 (5 балів)	4 (5 балів)	1 (5 балів)	2 (5 балів)	3 (5 балів)	4 (5 балів)	5 (5 балів)	6 (5 балів)
Поточний контроль	Модульна контрольна робота №1 (20 балів)				Модульна контрольна робота №2 (20 балів)					
Підсумковий контроль	Розрахунковий коефіцієнт: 1,62									